

Daňová anatomie konsolidačního balíčku.

Kdo všechno ostrouhá?

- CZ24 News | 20. října 2023

ČESKO: V rámci udržitelnosti veřejných financí díky nedávno Sněmovnou schválenému konsolidačnímu balíčku dojde mimo jiné ke značným změnám v daňovém systému. Přinášíme vám proto výběr těch nejdůležitějších změn v daních právnických a fyzických osob pro rok 2024.

Vládní koalice prosadila balíček přes odpor opozice ve Sněmovně minulý pátek po několikadenním projednávání. V příštích dvou letech má podle koalice opatření zlepšit stav státního rozpočtu celkem zhruba o 150 miliard korun. Část peněz i úspor mají přinést změny desítek zákonů, zbytek představují škrty v pravomoci vlády. Rozsáhlé úpravy mají podle vlády pomoci konsolidovat veřejné finance a snižovat strukturální schodek státního rozpočtu. Jak tedy balíček ovlivní české daňové prostředí a jaké změny přináší?

Fyzické osoby a zaměstnanci

Sazby pro daně z příjmů fyzických osob zůstávají stejné, tj. 15 a 23 procent. Nově se ale více osob přesune do skupiny platící 23 procentní sazbu. Místo současného 48násobku bude podléhat vyšší daňové sazbě základ daně poplatníka přesahujícího 36násobek průměrné mzdy. Analogicky pro daň z příjmů zaměstnanců v rámci měsíční mzdové agendy se při výpočtu zálohy sníží měsíční limit pro uplatnění vyšší daňové sazby ze čtyřnásobku průměrné mzdy na trojnásobek.

S konsolidačním balíčkem přichází taky konec několika daňových úlev. Zpřísní se podmínky pro uplatnění slevy na manžela, konkrétně přibude podmínka, že manžel (s příjmem nepřesahujícím 68 tisíc korun) poplatníka musí žít ve společně hospodařící domácnosti s dítětem poplatníka, které nedovršilo věku 3 let.

Po novém roce končí tzv. školkovné, což je příspěvek v maximální výši až 17 300 korun na každé dítě, které navštěvuje předškolní zařízení. Zcela se ruší i sleva na studenta, čímž se případná roční daňová zátěž zvýší o 4020 korun.

Změn doznají daňové výhody týkající se různých zaměstnaneckých benefitů. Dojde k unifikaci podmínek osvobození pro poskytování stravného zaměstnancům, tzv. stravenkový paušál bude obecně platný i pro stravování poskytované nepeněžní formou. U definovaných benefitů bude zaveden souhrnný limit pro osvobození od daně (a tedy i pojistného) na úrovni poloviny průměrné mzdy.

Zaměstnance naopak potěší nové osvobození příjmu plynoucí z jejich účasti (či rodinného příslušníka) na sportovní nebo kulturní příležitostné akci neveřejného charakteru pořádané zaměstnavatelem (např. vánoční večírky). Tyto příjmy tak neovlivní výše uvedený nový souhrnný limit pro osvobození zaměstnaneckých benefitů.

Novela zavádí nemocenské pojištění pro zaměstnance. Pojistné na sociální zabezpečení pro zaměstnance tedy bude činit nově 7,1 %, z čehož 6,5 % představuje důchodové pojištění a 0,6 % nově nemocenské pojištění.

K zpřísnění dojde u dohod o provedení práce (DPP). V současnosti je limit pro osvobození od odvodu

pojistného 10 tisíc korun. Nově se nebude posuzovat každá dohoda zvlášť, ale příjmy z nich se budou sčítat a při překročení 40 procent průměrné mzdy se z nich bude odvádět pojistné. K tomu se zavádí oznamovací povinnost zaměstnance, který má dohodu o provedení práce u více zaměstnavatelů v jednom kalendářním měsíci. V případě nesplnění této povinnosti může samotnému zaměstnanci vzniknout povinnost odvodu pojistného za sebe i za zaměstnavatele. O měnících se pravidlech pro živnostníky a dohodáře jsme psali zde.

Utáhnout opasky si budou muset osoby s příjmy ze samostatné činnosti. OSVČ budou mít nyní rozšířenou oznamovací povinnost v případě naplnění určitých podmínek. Živnostníci se rovněž musí připravit na zvýšení minimálního vyměřovacího základu, který by měl u vykonávání živnosti jako hlavní výdělečné činnosti vzrůst postupně z 25 % průměrné mzdy až na 40 %. Dále u OSVČ, kteří hradí sociální pojištění ze skutečného vyměřovacího základu, dojde k jeho zvýšení na 55 % základu daně ze samostatné činnosti (oproti současným 50 %).

Právnícké osoby

Na rozdíl od sazeb daně z příjmů fyzických osob se změní sazba daně z příjmů právnických osob. Firmy a jiné právnické osoby odvádějící daň z příjmů budou od nového roku odvádět 21 procent místo současných 19 procent. Vláda si od tohoto kroku slibuje vzrůst příjmů státu o 22 miliard korun, celkový přírůstek v příštích dvou letech má být 69 miliard korun.

Omezí se limit uznatelnosti pro vozidla v rámci odpisů. Smyslem nového omezení, dle kterého se do výdajů zahrnuje pouze poměrná část odpisů vozidla kategorie M1 (vozidla, která mají nejvýše osm míst k přepravě osob, kromě místa řidiče, nebo víceúčelová vozidla) je zabránit, aby obecně nemohlo být prostřednictvím odpisů uplatněno vozidlo typu M1 jako výdaj přesahující více než 2 miliony korun.

Právnické osoby budou nadále moci mimořádně odepisovat silniční motorová bezemisní vozidla, jelikož došlo k prodloužení této možnosti. Odepisovat se budou moci vozidla pořízená mezi lety 2024 a 2028.

Změny v benefitech se dotkly vedle zaměstnanců i jejich zaměstnavatelů. Nepeněžní benefity nebudou zaměstnavatelům daňově uznány jako výdaj, pokud už nebudou započítány do výše zmíněného souhrnného limitu pro osvobození od daně, který se bude rovnat polovině průměrné mzdy. Za určitých podmínek si z daňového základu mohou zaměstnavatelé odečíst výdaje na poskytnuté benefity rodinným příslušníkům zaměstnance.

Na závěr jedno lehce komické zrušení jisté daňové úlevy. Při prvotním představování konsolidačního balíčku pobouřil českou veřejnost fakt, že na tichá vína nebude uvalena spotřební daň. Resort financí přitom před představením konsolidačního balíčku uvedl, že uvalení nové daně z tichého vína mohlo přinést do státního rozpočtu až čtyři miliardy korun ročně. Takže podnikatelé si mohou pořídit lahev tichého vína jako reklamní předmět bez spotřební daně, ale už si ji nebudou moci odečíst z daňového základu. Schválením balíčku totiž dochází ke zrušení daňové uznatelnosti tichého vína jako reklamního předmětu do 500 Kč.